

Zákon č. 372/2011 Sb.

**ZÁKON O ZDRAVOTNÍCH SLUŽBÁCH –
„technická novela“**

Petr Šustek

ČÁST ČTVRTÁ

POSTAVENÍ PACIENTA A JINÝCH OSOB V

SOUVISLOSTI S POSKYTOVÁNÍM ZDR. SLUŽEB

§ 34

(3) Pokud u plánované péče po podání informace o zdravotním stavu uplynula doba delší než 30 dnů, musí být tato informace podána opakovaně a pacient musí svůj souhlas podle odstavce 1 potvrdit.

Nový návrh:

Poskytování zdravotních služeb se souhlasem

§ 34

(3) Ustanovení se zrušuje. 😊

Zdůvodnění MZČR:

Zrušuje se ustanovení § 34 odst. 3, protože v praxi toto ustanovení přineslo poměrně velké aplikační problémy. Nebylo zcela zřejmé, zda například v případě dialýzy, která může být svým charakterem považována jak za péči akutní, tak plánovanou, bude nutné vždy po 30 dnech podávat pacientovi informaci o jeho zdravotním stavu.

ČÁST ČTVRTÁ

POSTAVENÍ PACIENTA A JINÝCH OSOB V

SOUVISLOSTI S POSKYTOVÁNÍM ZDR. SLUŽEB

§ 35

(1) **Nezletilému pacientovi** a **pacientovi zbavenému způsobilosti k právním úkonům** se zdravotní služby poskytují se souhlasem jeho zákonného zástupce, s výjimkou případů, kdy lze zdravotní služby poskytovat bez souhlasu. Vždy je však třeba zjistit názor nezletilého pacienta, který je s ohledem na svůj věk schopen vnímat situaci a vyjadřovat se, a názor pacienta zbaveného způsobilosti k právním úkonům. Vyjádří-li pacient uvedený ve větě druhé svůj názor, zaznamená se do zdravotnické dokumentace; do zdravotnické dokumentace se rovněž zaznamená důvod, pro který nemohl být názor pacienta zjištěn.

ČÁST ČTVRTÁ

POSTAVENÍ PACIENTA A JINÝCH OSOB V

SOUVISLOSTI S POSKYTOVÁNÍM ZDR. SLUŽEB

§ 35

(2) Jde-li o **nezletilého pacienta**,

a) jehož zákonnými zástupci jsou **rodiče**, vyžaduje se

1. souhlas obou rodičů, a to k poskytnutí zdravotních služeb, které mohou podstatným způsobem negativně ovlivnit další zdravotní stav pacienta nebo kvalitu jeho života,
2. souhlas alespoň jednoho z rodičů, a to k poskytnutí zdravotních služeb, které nejsou zdravotními službami podle bodu 1, nebo k postupu podle písmene b); tím není dotčena možnost poskytovat zdravotní péči bez souhlasu podle § 38,

ČÁST ČTVRTÁ

POSTAVENÍ PACIENTA A JINÝCH OSOB V

SOUVISLOSTI S POSKYTOVÁNÍM ZDR. SLUŽEB

§ 35

(2) Jde-li o **nezletilého pacienta**,

b) který **dovršil 15 let věku**, lze mu zdravotní služby poskytované registrujícím poskytovatelem poskytovat bez zjišťování souhlasu zákonného zástupce, pokud zákonný zástupce s takovým postupem vyjádří písemný souhlas, který může podmínit následným informováním o poskytnutých zdravotních službách; písemný souhlas zákonného zástupce je součástí zdravotnické dokumentace vedené o nezletilém pacientovi.

ČÁST ČTVRTÁ

POSTAVENÍ PACIENTA A JINÝCH OSOB V

SOUVISLOSTI S POSKYTOVÁNÍM ZDR. SLUŽEB

§ 35

(3) **Poskytovatel oznámí** soudu **do 24 hodin** za účelem ustanovení opatrovníka, že

- a) nelze získat k poskytnutí zdravotních služeb souhlas obou rodičů podle odstavce 2 písm. a) bodu 1, nebo
- b) názor pacienta uvedeného v odstavci 1 na poskytnutí zdravotních služeb, které mohou podstatným způsobem negativně ovlivnit jeho další zdravotní stav nebo kvalitu života a které nelze poskytnout bez souhlasu, je v rozporu s názorem jeho zákonného zástupce.

Nový návrh:

Poskytování zdravotních služeb se souhlasem

§ 35

(1) Při poskytování zdravotních služeb nezletilému pacientovi je třeba zjistit jeho názor na poskytnutí zamýšlených zdravotních služeb, jestliže je to přiměřené rozumové a volní vyspělosti jeho věku. Tento názor musí být zohledněn jako faktor, jehož závažnost narůstá úměrně s věkem a stupněm rozumové a volní vyspělosti nezletilého pacienta. Pro vyslovení souhlasu s poskytnutím zdravotních služeb nezletilému pacientovi se použijí právní předpisy upravující způsobilost fyzických osob k právním úkonům⁴⁹⁾ s tím, že nezletilému pacientovi lze zamýšlené zdravotní služby poskytnout na základě jeho souhlasu, jestliže je provedení takového úkonu přiměřené jeho rozumové a volní vyspělosti odpovídající jeho věku. Tím není dotčena možnost poskytování zdravotních služeb bez souhlasu.

Nový návrh:

Poskytování zdravotních služeb se souhlasem

§ 35

(2) Poskytnutí zdravotních služeb na základě souhlasu nezletilého pacienta nebrání tomu, aby ošetřující zdravotnický pracovník podal zákonnému zástupci informaci o poskytnutých zdravotních službách nebo zdravotním stavu nezletilého pacienta.

Nový návrh:

Poskytování zdravotních služeb se souhlasem

§ 35

- (3) Jde-li o zdravotní služby, které spočívají v poskytnutí neodkladné péče, která není péčí podle § 38 odst. 4, nebo akutní péče, a
- souhlas zákonného zástupce nelze získat bez zbytečného odkladu, rozhodne o jejich poskytnutí ošetřující zdravotnický pracovník. To neplatí, lze-li zdravotní služby poskytnout podle odstavce 1 na základě souhlasu nezletilého pacienta

Nový návrh:

Poskytování zdravotních služeb se souhlasem

§ 35

(4) Jde-li o pacienta zbaveného způsobilosti k právním úkonům, odstavce 1 až 3 se použijí obdobně s tím, že věk pacienta se nezohledňuje.

Zdůvodnění MZČR

- Úprava § 35 vychází ze skutečnosti, že občanský zákoník a zákon o rodině předpokládá a umožňuje, aby určité právní úkony, pokud je to přiměřené „vyspělosti“ nezletilé osoby, tato osoba, prováděla sama (např. § 9 občanského zákoníku, § 176 občanského soudního řádu, § 31, § 37 zákona o rodině). Tato osoba je s ohledem na svou „vyspělost“ způsobilá činit tyto právní úkony.
- Podle navrhované právní úpravy bude tedy při poskytování zdravotních služeb možné, aby s poskytováním zdravotních služeb vyslovil souhlas nezletilý pacient, pokud takový postup bude přiměřený s ohledem na jeho věk a rozumovou a volní vyspělost k provedení takového úkonu. Úsudek, tak jak to bylo běžné přede dnem nabytím účinnosti zákona č. 372/2011 Sb., o rozumové a volní vyspělosti nezletilého pacienta k provedení úkonu spočívajícího ve vyslovení souhlasu se zamýšlenými zdravotními službami, si učiní ošetřující zdravotnický pracovník.

Zdůvodnění MZČR

- Pokud tedy zdravotnický pracovník na základě svého úsudku učiní „závěr“, že nezletilý pacient je způsobilým udělit informovaný souhlas s navrhovanými zdravotními službami, bude mít jeho souhlas stejnou váhu a účinnost jako souhlas zletilého pacienta.
- S ohledem na rodičovskou zodpovědnost za nezletilé osoby, která trvá až do nabytí jejich zletilosti, navrhuje se stanovit, že vyslovení souhlasu nezletilým pacientem nepřekáží tomu, aby ošetřující zdravotnický pracovník sdělil zákonnému zástupci pacienta informace o poskytnutí zdravotních služeb a zdravotním stavu pacienta. Znění ustanovení nebrání tomu, aby takové sdělení učinil zdravotnický pracovník sám nebo na základě dotazu zákonného zástupce; toto sdělení není podmíněno souhlasem nezletilého

Zdůvodnění MZČR

- Pokud nezletilý pacient nebude uznán způsobilým k udělení nebo odepření souhlasu, může být zdravotní péče poskytnuta pouze se souhlasem zákonného zástupce. Skutečností, že zdravotní služby se poskytují se souhlasem zákonného zástupce, není dotčeno právo zákonného zástupce zmocnit jinou osobu (například prarodiče pacienta, chůvu, apod.).

ČÁST ČTVRTÁ

POSTAVENÍ PACIENTA A JINÝCH OSOB V

Hospitalizace pacienta a poskytování zdravotních služeb bez souhlasu a použití omezovacích prostředků

§ 38

(1) Pacienta lze **bez jeho souhlasu** nebo v případě nezletilého pacienta nebo pacienta zbaveného způsobilosti k právním úkonům **bez souhlasu zákonného zástupce hospitalizovat**, jestliže

b) ohrožuje bezprostředně a závažným způsobem sebe nebo své okolí a jeví známky duševní poruchy nebo touto poruchou trpí nebo je pod vlivem návykové látky, pokud hrozbu pro pacienta nebo jeho okolí nelze odvrátit jinak, nebo

c) jeho zdravotní stav vyžaduje poskytnutí neodkladné péče a zároveň neumožňuje, aby vyslovil souhlas.

Nový návrh:

Hospitalizace pacienta a poskytování zdravotních služeb bez souhlasu a použití omezovacích prostředků

§ 38

(1) Pacienta lze bez souhlasu hospitalizovat, jestliže

b) ohrožuje závažným způsobem sebe nebo své okolí a jeví známky

1. duševní poruchy nebo touto poruchou trpí nebo

2. vlivu návykové látky nebo je pod vlivem takové látky

Zdůvodnění MZČR:

- Jednoznačněji a způsobem odpovídajícím potřebám praxe se upřesňuje vymezení hospitalizace pacienta bez souhlasu podle § 38 odst. 1 písm. b) zákona. Podle navržené právní úpravy lze pacienta bez souhlasu hospitalizovat též, jeví-li známky vlivu návykové látky. Dosavadní znění, podle něhož je možné pacienta hospitalizovat pouze, pokud byl zcela zřejmě pod vlivem návykové látky, přinášelo v praxi problémy vzhledem k tomu, že mnohdy nebylo možno v terénu definitivně, pouze na základě klinického zhodnocení zdravotního stavu, potvrdit, že je pacient pod vlivem návykové látky.

Zdůvodnění MZČR:

- Dále byla vypuštěna podmínka, že pacient musí „bezprostředně“ ohrožovat sebe nebo své okolí. Pokud například duševně nemocný pacient ohrožuje rodinu, tak podle dosavadního znění může být bez souhlasu hospitalizován pouze v těch případech, kdy přímo, tedy před zraky zdravotnických pracovníků a většinou i Policie ČR ohrožuje sebe nebo své okolí (např. jinou osobu). Pokud se pacient do příjezdu zdravotnických pracovníků přechodně zklidní, tak již podle dosavadního znění ustanovení § 38 odst. 1 písm. b) není splněna podmínka bezprostředního ohrožení.

Zdůvodnění MZČR:

- Vypuštěna byla též podmínka, že pacienta lze bez souhlasu hospitalizovat, pokud nebylo možno hrozbu pro pacienta nebo jeho okolí odvrátit jinak. V praxi bylo splnění této podmínky též nereálné a nebylo zřejmé, jakým jiným způsobem by bylo možno hrozbu odvrátit. Původní představa byla, že by k pacientovi byl přivolán ambulantní psychiatr, který by se jej pokusil zklidnit. Zajištění takového postupu, kdy k pacientovi je obvykle přivolána zdravotnická záchranná služba, není v praxi reálně proveditelné.

Děkuji za pozornost

JUDr. Petr Šustek, Ph.D., advokátní kancelář

Veleslavínova 59/3, Praha 1

Tel: +420 222 316 362

E-mail: sustek@aksu.cz